

УДК [351.741:004.89](477)

Дмитро Юрійович УЗЛОВ,

кандидат технічних наук,

начальник Управління інформаційного забезпечення

Головного управління Національної поліції в Харківській області;

Володимир Михайлович СТРУКОВ,

кандидат технічних наук, доцент,

завідувач кафедри інформаційних технологій

та захисту інформації факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ПРО НОВИЙ ПІДХІД ДО ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІЦІЇ З НАСЕЛЕННЯМ НА ОСНОВІ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Вже багато років фахівці активно обговорюють проблеми ефективності взаємодії поліції з населенням і, в зв'язку з цим, оцінки якості діяльності окремо взятих поліцейських, категорій правоохоронців, поліцейських підрозділів і служб різного територіального рівня, включаючи центральний. Особливо гостро ці питання постали після того, як Україна взяла курс на входження до Європейського співтовариства і, відповідно, дотриманість демократичних принципів роботи правоохоронних органів і європейським підходам до взаємодії з населенням та оцінці діяльності поліції, з огляду на те, що основна функція поліції – сервісна – забезпечення і захист прав і свобод громадян. Донедавна обидві ці проблеми в Україні вирішувалися незадовільно, що і стало однією з причин першочергового реформування саме правоохоронних органів, і, в першу чергу, міліції, її перетворення в поліцію. Взаємодія підрозділів поліції з населенням здійснювалася шляхом: прийому заяв громадян в письмовому вигляді в черговій частині або у дільничного інспектора, прийому телефонних повідомлень і заяв в службу 102 і на телефони довіри, а також за допомогою передачі письмових повідомлень через поштовий ящик довіри. Якість роботи підрозділів міліції оцінювалося за кількісними показниками, таким як розкриття злочинів, загальна кількість злочинів різного виду, кількість злочинів на душу населення і іншим, які не завжди відображають реальний стан злочинності в регіоні і ефективність діяльності поліції щодо виконання своїх основних соціальних функцій. До того ж ця інформація, як правило, доступна лише вузькому колу керівників. Разом з тим багато і часто говорилося про те, що назріла необхідність переходити до інших способів і механізмів взаємодії з населенням та оцінки діяльності міліції з упором на думку населення. Джерелами інформації для населення про діяльність

поліції в основному були ЗМІ – періодична преса, радіо, телебачення та в останні роки – інтернет-джерела, які в основному надають інформацію в тому ж стилі, що і ЗМІ. Ступінь інформованості населення про діяльність поліції – на рівні популізму, тобто мінімальна, і говорити про якусь навіть можливість об'єктивної або суб'єктивної оцінки діяльності поліції з боку населення не доводилося.

З точки зору оцінки діяльності поліції населенням (оскільки воно є головним і основним споживачем поліцейських послуг) найважливішу роль має інформованість населення про саму діяльність правоохоронних органів аж до окремих поліцейських (наприклад, дільничних інспекторів), в іншому випадку, тобто за відсутності повної і об'єктивної інформації про роботу поліції, громадяни просто не мають можливості давати таку оцінку. Тут представляє безперечний інтерес досвід поліції Грузії з прозорими стінами і перегородками в будівлях і приміщеннях поліцейських підрозділів.

Другим найважливішим моментом в контексті проблеми, що розглядається, є сама можливість здійснити таку оцінку і донести її до споживача, тобто до керівництва конкретного поліцейського підрозділу або відомства про якість роботи конкретного поліцейського, поліцейського підрозділу або служби. Причому така можливість повинна забезпечуватися якомога простішим, легким і доступним способом, що допускає автоматизовану реєстрацію, зворотний зв'язок із громадянином і подальшу обробку, в іншому випадку вона не буде затребувана.

Авторам не відомі існуючі дотепер засоби і технології взаємодії поліції з населенням, які в повній мірі задовольняють перерахованим умовам.

Аналіз існуючих підходів до вирішення окресленої проблеми в світі говорить про те, що в окремих країнах, зокрема, в США, Англії та Німеччині використовуються сучасні технологічні засоби, які, як правило, тільки інформують населення про стан злочинності в регіоні. До того ж вони обслуговують тільки певний регіон і ніяк не скоординовані з іншими. Відсутні такого роду системи на центральному рівні, які були б скоординовані з роботою регіональних систем.

Для вирішення розглянутих проблем ІТ-фахівцями Харкова спільно з співробітниками Управління інформаційного забезпечення Головного управління Національної поліції в Харківській області розроблено інноваційний підхід, реалізований на сучасних веб-технологіях, у вигляді веб-порталу **www.police.kh.ua**, який забезпечує можливість переходу поліції до взаємодії з населенням на абсолютно нових, сучасних принципах, що відповідають європейським вимогам.

Портал забезпечує виконання трьох груп функцій: 1) інформування громадськості про стан злочинності в обслуговуємому регіоні (в даному випадку – в Харківській області), 2) реалізація зворотного зв'язку з населенням і 3) надання сервісних послуг.

До першої групи функцій відносяться такі:

– відображення на географічній карті місцевості всіх зареєстрованих поліцією злочинів, включаючи розкриті і нерозкриті, із забезпеченням можливості вибору: а) одного або декількох видів злочинів; б) обраного району (або районів) Харкова або Харківської області; в) обраного проміжку часу (за останній день, тиждень, місяць та ін.);

– відображення на географічній карті місцевості ділянок концентрації всіх зареєстрованих поліцією злочинів із забезпеченням можливості вибору: а) одного або декількох видів злочинів; б) обраного району (або районів) Харкова або Харківської області; в) обраного проміжку часу (за останній день, тиждень, місяць та ін.);

– відображення на географічній карті місцевості всіх доступних відеокамер з можливістю перегляду в on-line режимі в реальному часі ситуації в спостережуваному цією відеокамерою (або декількома відеокамерами одночасно) ділянці місцевості;

Ця можливість цікава тим, що дозволяє: а) спостерігати розвиток ситуації під час масових заходів у реальному часі; б) зацікавленим особам (наприклад, родичам) спостерігати ситуацію в реальному часі в місці знаходження спостережуваних осіб (наприклад, дітей або інших близьких родичів);

– відображення на географічній карті місцевості розташування всіх дільничних інспекторів з можливістю перегляду їх контактної інформації та зон їх обслуговування (списку будинків);

– можливість перегляду списку всіх злочинців, які перебувають в даний момент в розшуку, а також осіб, зниклих без вісті;

До функцій реалізації зворотного зв'язку (інтерактивної взаємодії) відносяться:

– можливість для будь-якого громадянина відправити повідомлення про правопорушення, про небезпечний предмет і ін. по Інтернету з прикріпленням файлу з фотозображенням або відео описуваної події або предмета;

– можливість оцінки ефективності діяльності поліції в режимі інтерактивного опитування (в перспективі).

До сервісних функцій відноситься одна з найбільш часто використовуваних можливостей замовити в порталі довідку про судимість.

У перспективі передбачено розширення сервісних функцій шляхом додавання модуля оцінки ефективності діяльності поліції за

допомогою інтерактивного опитування і розширення функції інформування населення додаванням аналітичного модуля аналізу динаміки розвитку злочинності по різних категоріям злочинів за різні проміжки часу.

Таким чином, розроблено інноваційний підхід до взаємодії поліції з населенням, заснований на сучасних веб-технологіях, що дозволяє інформувати населення про стан злочинності і розшукуваних злочинців в регіоні в режимі реального часу, здійснювати можливість зворотного зв'язку – повідомляти в поліцію з будь-якого гаджету, який має доступ до Інтернету, про правопорушення або підозрілу подію або предмет, а також виконувати деякі сервісні функції по задоволенню потреб населення в юридичних послугах; сформульовані основні принципи, на яких повинна будуватися система суспільних відносин поліції з населенням, і створений унікальний інструментальний механізм, що дозволяє перевести ці відносини на абсолютно нову сучасну технологічну платформу. Сформульовані перспективні напрямки розвитку системи.

Одержано 20.10.2016

УДК 343.242

Олена Валеріївна ФЕДОСОВА,

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
головний науковий співробітник науково-дослідної
лабораторії з проблем протидії злочинності
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИМУСОВИХ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ХАРАКТЕРУ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ

На сьогоднішній день злочинність неповнолітніх є однією з найбільш актуальних проблем сучасного суспільства. Порушення неповнолітніми норм кримінального законодавства, в першу чергу, свідчать про недоліки їх виховання, а також про неналежний механізм залучення неповнолітніх в процес життєдіяльності суспільства. Обставинами, що серйозно позначаються на тенденціях злочинності неповнолітніх в державі, є не тільки негативні соціальні-економічні процеси, але і явно незадовільний стан системи попередження злочинності неповнолітніх. Тому однією з найважливіших задач вітчизняної юридичної науки є розробка ефективних правових заходів, спрямованих на якісну протидію злочинності неповнолітніх. Одними з таких є примусові заходи виховного характеру, які застосовуються